

e-ISSN:2587-2168



Year: 2022

Vol: 8 Issue: 42

pp 406-414

Article ID

62916

Arrival

21 May 2022

Published

30 JUNE 2022

DOI NUMBER<http://dx.doi.org/10.29228/ideas.62916>**How to Cite This Article**

Aslan, M. (2022). "Psikolojik Sermayenin Film Analizi Yöntemiyle İncelenmesi", *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies*, (e-ISSN:2587-2168), Vol:8, Issue:42; pp: 406-414



International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Psikolojik Sermayenin Film Analizi Yöntemiyle İncelenmesi¹

Examining Of The Psychological Capital Using Film Analysis Method

Mecbure ASLAN¹

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Pazarcık Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Kahramanmaraş, Türkiye

ÖZET

Psikolojik sermaye örgütsel davranış ve insan kaynakları alanında güncel bir konu olup bireye özgü geliştirilebilir özellikler olarak ifade edilmektedir. Umut, iyimserlik, psikolojik dayanıklılık ve öz yeterlilik bileşenlerinden oluşmaktadır. Psikolojik sermaye son dönemlerde önemi gittikçe artan ve anlaşılabilir bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Psikolojik sermayenin bireyin genel yaşamında olduğu kadar iş yaşamında da önemli olduğu yapılan araştırmalarla görülmektedir. Çalışanların iş yaşamı genel yaşam alanlarının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Rekabet koşullarının artması, farklı örgüt yapıları, teknolojiye gelişmeler, bilginin, iletişimin artan önemi ile birlikte daha nitelikli çalışanlara ihtiyaç duyulmaktadır. İş yaşamında yaşanan olumsuz durumlarla başa çıkmak için çalışanlarda aranan özellikler arasında pozitif ruh hali de önemli hale gelmiştir. İnsan sermayesi ve sosyal sermaye kadar psikolojik sermayenin de önemli olduğu görülmektedir. Çalışanların işlerinden tatmin olması, motivasyonu, performansı, iş yaşam dengesini sağlayabilmesi, mutlu olabilmesi psikolojik olarak güçlü olmalarıyla daha kolay sağlanabilecektir. Bu doğrultuda psikolojik sermaye etkili bir rol oynamaktadır. Psikolojik sermaye birçok nicel araştırmaya konu olmakla beraber nitel araştırmalarda daha fazla incelenmesinin değerli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı, psikolojik sermaye kavramını, psikolojik sermayenin iş yaşamındaki önemi ve etkilerini film analiziyle ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden döküman incelemesi yapılmıştır. Döküman incelemesi, görsel dökümanlardan film analizi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. 2006 yılı yapımı *Umudunu Kaybetme / The Pursuit of Happiness* filmi örgütsel davranış perspektifinden incelenmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda filmdeki bazı sahneler ve diyaloglar irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Pozitif Örgütsel Davranış, Psikolojik Sermaye, Nitel Araştırma, Film Analizi

ABSTRACT

Psychological capital is a current issue in the field of organizational behavior and human resources and is expressed as individual-specific features that can be developed. It consists of hope, optimism, resilience and self-efficacy components. Psychological capital has emerged as a concept that has become increasingly important and understood in recent years. Research shows that psychological capital is as important in business life as it is in the general life of the individual. Work life of employees constitutes an important part of their general living spaces. With the increase in competitive conditions, different organizational structures, developments in technology, and the increasing importance of information and communication, more qualified employees are needed. Positive mood has also become important among the qualities sought in employees to cope with negative situations in business life. It is seen that psychological capital is as important as human capital and social capital. It will be easier for the employees to be satisfied with their jobs, motivation, performance, work-life balance, and happiness if they are psychologically strong. In this direction, psychological capital plays an effective role. Although psychological capital is the subject of many quantitative studies, it is considered valuable to examine it further in qualitative studies. The aim of this study is to reveal the concept of psychological capital, the importance and effects of psychological capital in business life with movie analysis. In the research, document analysis was made from qualitative research methods. Document review was carried out using film analysis from visual documents. The Pursuit of Happiness movie, made in 2006, was examined from the perspective of organizational behavior. In line with the purpose of the research, some scenes and dialogues in the movie were examined.

Keywords: Positive Organizational Behavior, Psychological Capital, Qualitative Research, Film Analysis

1. GİRİŞ

Örgütler için insan kaynağının önemi her geçen gün önemli hale gelmekte ve daha fazla anlaşılmaktadır. Örgütlerin sahip olduğu makine, teçhizat, teknoloji ve bilgi önemli olduğu kadar sahip olduğu insan kaynaklarının niteliklerinin de önemli olduğu anlaşılır hale gelmiştir. Çalışanların eğitimi, bilgisi, tecrübesi, yetenek ve becerisi örgütün başarısı için gerekmektedir. Bunun yanında çalışanlara ait pozitif özelliklerin örgütler için ne denli gerekli olduğu da artık bilinmektedir. Bu pozitif özelliklerden biri ise psikolojik sermaye olarak görülmektedir. Luthans (2002), örgütsel davranış alanında da pozitif eğilimin güçlendirilmesi gerektiği üzerinde durmuştur. Luthans ile birlikte örgütsel düzeyde yapılan çalışmalar ile çalışanların olumlu özelliklerine yoğunlaşmış, pozitif özelliklerin yönetilebilir ve geliştirilebilir oldukları vurgulanmıştır. Pozitif örgütsel davranış yaklaşımı ile ortaya çıkan psikolojik sermaye, durumsal ve geliştirilebilir bir kavramdır. Pozitif kişisel ve durumsal özelliklerin yanı sıra kavramsal ve ampirik bazı ortak karakteristiklerle ilişki içerisindedir (Avey vd, 2008). Psikolojik sermaye bireye ait olumlu özellikler olması nedeniyle yaşamın her alanıyla ilişkili olmakla

¹ Bu çalışma 12-24 Mayıs 2022 tarihinde düzenlenen uluslararası işletmecilik kongresinde (UİK 21) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

beraber çalışanlara dair bir çok özellik ve durumla da ilişkilendirilebilmektedir. Bu doğrultuda yapılan birçok çalışmaya konu olduğu görülmekte olup bu çalışmada film analiziyle irdelenmiştir.

Film endüstrileri güçlü bir gelişim göstermiş ve dijital teknolojinin gelişmesiyle birlikte filmlerin popülerliği artmış ve daha çok yayılmıştır (Weng vd., 2007). Sinema filmleri ise insanların toplumsal rolleri hakkında bilgi veren, yönlendiren, ait olduğu toplumun kültürel özelliklerini taşıyan ve kültürler arasında bilgi akışını sağlayan güçlü bir materyaldir (Morsünbül, 2015; Özden, 2004). Sinema, yaşamın sosyal, politik ve kültürel yapısında önemli bir yere sahiptir (Morsünbül, 2015; Bhugra, 2003). Sinemanın görsel gücü çalışma yaşamına ilişkin konuların ve sorunların örneklendirilmesi bakımından zengin bir kaynak sunabilmektedir (Doğan, 2019). Sinema filmleri insan yaşamından kesitler sunarken kimi zamanda gerçek hayat hikayeleri filmlere konu olmaktadır (Boyacı ve İlhan, 2016). Ayrıca filmler kuramlara örnek oluşturmakla birlikte kuramsal bilgiyi somutlaştırmak konusunda önemli bir yere sahiptir (Şenol-Durak ve Fışıloğlu, 2007).

Bu çalışmada Umudunu Kaybetme / The Pursuit of Happiness filmi psikolojik sermaye kavramını daha somut olarak değerlendirmek açısından seçilmiştir. Bu film gerçek yaşam hikayesini aktardığı, psikolojik sermayeyi alt boyutlarıyla beraber ortaya koyabildiği düşüncesiyle incelenmiştir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Pozitif psikoloji ile bireylerin zayıf yönleri yerine güçlü yönleri; kırılabilirlik yerine psikolojik dayanıklılık; ruhsal sorunların çözümü yerine iyilik, refah ve iyi bir yaşamın sağlanması üzerinde durulmuştur (Luthans, 2002). Pozitif psikolojiyle ilişkili olan pozitif duygular pozitif davranışları beraberinde getirmektedir (Töremen ve Çankaya, 2008). Pozitif örgütsel davranış ise günümüz örgütlerinde, performans gelişimi için ölçülebilen, geliştirilebilen ve verimli bir şekilde yönetilebilen pozitif (olumlu) özelliklerin ve psikolojik kapasitelerin incelenmesi, değerlendirilmesi ve uygulanmasıdır (Luthans, 2002). Pozitif örgütsel davranış yaklaşımı bireylerin olumlu özelliklerine odaklanan psikolojik sermaye kavramının da ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Psikolojik sermaye, "bireyin pozitif psikolojik gelişme hali" olarak tanımlanmaktadır. Psikolojik sermaye dört bileşenden oluşmaktadır. 1) Zor görevleri başarmak için gerekli çabayı sarf edeceğine dair kendine güven duyma (öz yeterlilik), 2) Şimdi ve gelecekte başarılı olacağına dair olumlu beklenti (iyimserlik), 3) Hedeflere gidecek yolda azmetmek ve gerekli olduğunda hedeflere giden yolları değiştirebilmek (umut), 4) Zorluklarla karşılaşınca güçlü durmak, kendini toparlayabilmek ve başarıya ulaşmak (psikolojik dayanıklılık) olarak ifade edilmektedir (Luthans vd., 2007). Psikolojik sermaye Luthans ve arkadaşları tarafından umut, öz yeterlilik, iyimserlik ve psikolojik dayanıklılık bileşenlerinden oluşan kavramsal ve ampirik anlamda desteklenen temel üst düzey bir yapı olarak tanımlanmaktadır (Rego vd., 2012). Psikolojik sermaye, Hobfoll'un (2002) psikolojik kaynak koruma teorisi ile açıklanabilir. Bu teoriye göre öz yeterlilik, psikolojik dayanıklılık, umut ve iyimserlik bileşenleri paylaşılan bir mekanizma oluşturmaktadır. Bu bileşenler farklı olmakla beraber aralarındaki mekanizma üst bir yapı olan psikolojik sermayeyi oluşturmaktadır (Avey vd., 2011). Ayrıca psikolojik sermayeye örgütsel boyutta bakıldığında, örgütlerin performanslarını arttırabilmek ve rekabet avantajı sağlamak için geliştirilebilecek ve yatırım yapılabilir bir yapı olarak ifade edilmektedir (Çetin ve Basım, 2012). Psikolojik sermaye kavramının örgütlere ve çalışanlara kazandırabileceklerini anlamak için bileşenlerinin ayrı ayrı irdelenmesi gerekmektedir.

2.1. Psikolojik Sermayenin Bileşenleri

Psikolojik sermaye bir üst yapıyı ifade etmekte olup bileşenleri; öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve psikolojik dayanıklılık kendi arasında etkileşim içerisindedir. Örneğin, umut düzeyi yüksek bir birey yeni hedefler ve hedeflere ulaştıracak alternatif yollar bulabilir ve karşılaştığı zorluklarla mücadele etmek için daha fazla yeteneğe ve motivasyona sahip olacaktır. Yüksek umut düzeyine sahip bireylerin psikolojik dayanıklılığı da yükselecektir. Öz yeterliliği yüksek olan bireyler, sahip olduğu umut, iyimserlik ve psikolojik dayanıklılık gibi özelliklerini, önüne çıkan özel durumlarda aktarabilecek ve uygulayabilecektir. Yüksek psikolojik dayanıklılığa sahip bireyler gerçekçi olmakla birlikte iyimserlik konusunda daha esnek olabilecek verilen görevlere daha kolay uyum sağlayabilecektir (Luthans vd., 2007). Psikolojik sermayenin bileşenleri hem ayrı ayrı hem de aralarında oluşan etkileşim sonucunda bir üst yapı olarak, bireyin olumlu tutum ve davranış geliştirmesinde katkıda bulunarak iş yaşamında diğer çalışanlarla rekabet gücünü arttırabilecektir. Bireyin yaşadığı tüm zorluklara rağmen yüksek performans göstermesini sağlayabilecektir.

2.1.1. Öz yeterlilik

Öz yeterlilik, bireylerin karşı karşıya kalabilecekleri durumlarla başa çıkabilmek için planlar geliştirebilmeleri ve bu planları ne kadar iyi uygulayabileceklerini değerlendirebilmeleridir (Bandura, 1982). Bununla birlikte

Bandura (1977), bireylerin çocukluktan itibaren üstlendikleri sorumluluklar sonucunda edindikleri tecrübeyle öz yeterliliklerinin geliştiğini, yaşam boyu edinilen deneyimler, yeterlilikler ve yeni bir zihniyetle bu süreci sürdürdüklerini belirtmektedir. Ayrıca öz yeterliliğin bireylerin öğrenmesi, performansı ve motivasyonu üzerinde güçlü bir etkiye sahip olduğuna vurgu yapmıştır. Öz yeterliliği gelişmiş bireyler diğer bireylerden farklı olarak yüksek hedef belirlemek, zor görevleri seçmek, önemli işlere yönelmek, kendini motive etmek, hedefe ulaşmak için çaba göstermek, mücadelecilik olmak gibi özelliklere sahiptir (Luthans vd., 2007).

2.1.2. İyimserlik

İyimserlik, bireylerin olumsuz koşullar altında yaşamını devam ettirmek için geleceğe yönelik amaçlar bulma, hayata anlamlı bağlanma, üzüntülerle baş edebilme ve kendini toparlama becerileri ile ilişkilidir. İyimserlik, psikolojik dayanıklılığın gelişmesinde önemli rol oynamaktadır (Smith, 1983). Bireyin yaşamıyla ilişkili güzel sonuçlarla karşılaşacağına dair beklentileri (Scheier ve Carver, 1985), olumsuz olaylar yerine olumlu olayları algılama ve olumlu olaylarla karşılaşacağına dair beklenti içerisinde olma halini ifade etmektedir (Harris ve Middleton, 1994).

2.1.3. Umut

Umut, bireyin bir amaca yönelik enerjisi ve amacı gerçekleştirmek için alternatif yollar bulmak konusunda pozitif motivasyonel bir durumdur. Umut; amaca götüren yollar ve amaca odaklı enerji olmak üzere iki boyutu içerisinde barındırmaktadır. Amaca odaklı enerji boyutu, arzu edilen ya da amaçlanan sonuca ulaşma isteğini ve amaca ulaşmak için bireyi motive etmeyi kapsamaktadır. Alternatif yolların belirlenmesi boyutu ise amaca ulaşmada karşılaşılabilecek olası engelleri öngörmeyi ve amaca götüreceği alternatif yolları önleyici olarak belirlemeyi ifade etmektedir (Snyder, 2000). Umut iş yaşamında motivasyonu arttıran ve yüksek performans sağlayan bir unsur olarak ifade edilmektedir (Luthans ve Jensen, 2005).

2.1.4. Psikolojik Dayanıklılık

Psikolojik dayanıklılık, bireyin risk ve olumsuz koşullar altında olumlu uyum sağlayabilmesi olarak tanımlanmaktadır (Masten ve Reed, 2002). Olumlu ya da olumsuz olaylar sonrasında, çalışanların yeniden yüksek motivasyona sahip olabilmesi (Avey vd., 2006), bireylerin zorluklar, travma ve yoğun stresle karşılaştığında olumlu davranış sergilemesi ile ilgili dinamik bir süreç (Spencer, 2015:27) olarak ifade edilmektedir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden döküman analizi kullanılmıştır. Döküman analizi, hedeflenen olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı kaynaklar, film, video ve fotoğraflar gibi görsel materyallerin kullanıldığı bir analiz türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Merriam (2009) ve Bryman'a (2012) göre, nitel araştırmalarda kullanılan dokümanlar; kamuya ait dökümanlar ve kişisel dökümanlar olarak sınıflandırılmaktadır. Kamuya ait dökümanlar arasında doğum-ölüm-evlilik kayıtları, öğretim programları, kitle iletişim araçları, nüfus sayım istatistikleri yer almaktadır. Kişisel dokümanlar ise günlük, mektup, gelişim kayıtları, otobiyografi, koleksiyonlar, vb. içermektedir. Bunlara ek olarak popüler kültür dökümanları; sosyal medya, radyo, gazete, çizgi filmler ve görsel dökümanlar; film, video, fotoğraf da diğer kategoriler arasında yer almaktadır (Sak vd., 2021).

3.2. Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Nitel araştırmalarda nicel araştırmalarda kullanılan geçerlik ve güvenirlilik ifadelerinin yerine inanılabilirlik, sonuçların doğruluğu ve araştırmacının yetkinliği gibi ifadelerden bahsedilmekle birlikte inandırıcılık üzerinde özellikle durulmaktadır. Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlilik yöntemleri; inanılabilirlik, güvenilebilirlik, onaylanabilirlik ve aktarılabirlik olmak üzere dört başlıkla sınıflandırılmış olup bir araştırmada bulguların doğruluğunu kontrol etmek için bu yöntemlerin bir ya da daha fazlasının belirtilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Nitel araştırmada inandırıcılığı arttırmak için kullanılan geçerlik ve güvenirlilik yöntemleri; 1) *İnanılabilirlik*: sonuçların inandırıcı olması, 2) *Aktarılabirlik*: sonuçların diğer kişi ve kurumlara aktarılabir olması, 3) *Güvenilebilirlik*: çalışma benzer koşullarda benzer katılımcı ve örneklem grubuyla tekrarlandığında benzer sonuçların ortaya çıkabiliyor olması, 4) *Onaylanabilirlik*: Önyargıların azaltılarak objektifliğin artırılabilmesidir (Başkale, 2016).

Bu noktadan hareketle araştırmada analiz konusu filmin eleştirel bir bakış açısıyla konuyla ilişkilendirilen sahneler üzerinde özellikle durulması, filmin gerçek bir yaşam hikayesinden alınmış olması araştırma

sonuçlarının inanılır olduğunu gösterebilir. Araştırma sonuçlarının farklı durumlarla ilişkilendirilebilir olması, diğer kişilerle paylaşılabilir olması aktarılabilir olduğunu gösterebilmektedir. Çalışmanın benzer koşullarda tekrarlandığında benzer sonuçlara ulaşılabileceği düşünülmekte olup güvenilirlikten bahsedilebilir. Filmin objektif bir bakış açısıyla tekrar tekrar izlenerek değerlendirilmesi araştırma sonuçlarının onaylanabilir olduğunu gösterebilir.

3.3. Film Seçimi ve İşlemi

Araştırmada psikolojik sermaye kavramı ve alt boyutları film analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bu doğrultuda 2006 yılı yapımı Türkçeye *Umudunu Kaybetme* olarak çevrilen *The Pursuit of Happiness* filmi örnek olarak seçilmiştir. *Umudunu Kaybetme* filmi örgütsel davranış perspektifinden psikolojik sermaye kavramı ve umut, iyimserlik, psikolojik dayanıklılık, özyeterlilik alt bileşenleri ile incelenmiştir. Filmde yer alan bazı sahne ve diyaloglar psikolojik sermaye ve alt bileşenleriyle açıklanmış ve bazı diyaloglardan alıntılar yapılmış ve yorumlanmıştır.

3.4. Film Özeti ve Tanıtımı

Film; Chris Gardner'ın gerçek yaşam hikayesini anlatmaktadır. Chris 1981 yılında San Francisco'da eşi Linda ve oğlu Christopher ile yaşamakta olup, pahalı ve bir süre sonra çokta talep görmeyen bir teknolojik cihaz olan kemik tarayıcı cihazının satışını yapmaktadır. Ancak ürüne olan ilgi düzeyinin düşük olması, yeterli satış yapamaması ve geçim sıkıntısı yaşamaları üzerine karısı Linda tarafından terk edilmiştir. Yeni arayışlar içerisinde olan Chris Gardner bir borsa aracı şirketine stajyerlik eğitimi için başvuruda bulunur. Maddi kazanç sağlamak için değişik alanlara yönelen Gardner, Dean Witter şirketinden bir yönetici ile tanışır. Tanıştığı yeni kişi sayesinde borsada çalışan olabilmek için stajyerlik eğitimine başvurur. Dean Witter'da stajyer olur. Stajyerlik eğitim sürecinde çalışıp gerçek anlamda performans gösteren tek kişi işe alınacaktır. Bu süreci hem yaşamındaki hem de işindeki çeşitli zorluklara rağmen başarılı bir şekilde bitiren Chris işe alınmış ve sonrasında kariyerinde çok iyi yerlere gelmiştir. Film gerçek yaşam hikayesinden alınmış Chris'e ait pozitif özellikleri ve verdiği mücadeleleri yalın bir dille ele almıştır. Chris'in sahip olduğu psikolojik sermaye düzeyini hem iş hem genel yaşam alanında görmek mümkün olmaktadır.

Film ABD yapımı olup Columbia Pictures tarafından 2006 tarihinde yayınlanmıştır. Film drama, biyografi türünde olup süresi 117 dk'dır. Filmde Will Smith, Jaden Smith, Thandie Newton ve Brian Howe gibi oyuncular yer almaktadır.

4. BULGULAR

Film incelendiğinde filmin ana karakteri Chris Gardner'ın psikolojik sermaye düzeyinin ve alt bileşenleri özyeterlilik, iyimserlik, umut, psikolojik dayanıklılığın özellikle ön plana çıktığı sahneleri görmek mümkün olmaktadır. Bu doğrultuda bazı sahnelerden ve sahnelere ait diyaloglardan örnek verilmiştir.

Film, Chris Gardner'ın oğlunu uyandırmasıyla başlamaktadır. Elindeki tıbbi cihazla oğlunu yuvaya bırakmakta, babasıyla ancak 28 yaşında tanışabildiği için çocuklarının kendi yaşadığı sıkıntıyı yaşamalarını istemeyen bir baba olmak istediğinden bahsetmekte ve elindeki cihazı satmak üzere otobüs durağında beklemektedir. Bu sahne Chris'in zorlu bir çocukluk dönemi geçirdiğini göstermekle birlikte yaptığı işte yeterli bir gelir düzeyine sahip olmadığını ve yeterince satış yapamadığını da göstermektedir.

Geçimini sağlamak için ayda 2 adet kemik tarama cihazı satması gerektiğinden bahseden Chris, satış için hastaneleri ve doktorları ziyaret etmekte fakat satış yapamamaktadır. Arabasının park cezalarından dolayı alınması, kirayı ve yuva borcunu ödeyemediği de görülmektedir. Eşi Linda da çalışmakta fakat vergi ve kira borçlarını ödeyemezler. Oğlunu yuvaya bırakmak ve yuvadan almak görevini Chris üstlenmiştir. Bir akşam yemeğinde Chris eşine, oğluna hediye gelen zeka küpünün ne olduğunu ve nasıl yapıldığını sorar. Zeka küpüyle oynamaya başlar, bütün yüzlerinin benzer renk olması gerekmektedir ve Chris bunun için uğraşır. O dönem zeka küpü herkes arasında çok popülerdir.

Zeki ve aynı zamanda insanlarla arası iyi olan Chris, elinde cihazla satış için yolda yürürken çok lüks arabasıyla bir borsa şirketinin önünde duran bir adama selam vererek ne iş yaptığını ve nasıl yaptığını sorar adam borsada aracı olarak çalıştığını ve bu iş için sayılarla ve insanlarla arasının iyi olması gerektiğini söyler. Şirkette çalışanların ve çıkanların gülümsediğini gören Chris, kendisinin neden böyle mutlu olmadığını düşünmektedir. Ertesi sabah eşine borsada aracı olmak için bir şirkete başvuracağını söyler. Eşi Linda ne iş yapacağını sorar, Chris matematik dersinin çocukken iyi olduğunu ve bu işi yapabileceğini Linda'ya söyler. Linda ise alaycı bir tavırla "*Astronot değil yani*" der. Chris "*Benimle böyle konuşma Linda gidip bu işe bakacağım...*" der. Chris iş başvurusu yapmak konusunda kararlıdır. Linda, Chris'e sattığı cihazlar için telefon görüşmesi yapıp

yapmadığını sorar ve anlaşma dahilinde olan cihazları bir an önce satıp bu işi bırakmasını ister. Ayrıca çok çalıştığını ve ödenecek borçları olduğunu söyler.

Chris hissesenedi komisyonculuğu ve menkul kıymetler firması olan Dean Witter'ın insan kaynakları departmanına başvurmak için gider ve satış için yanında taşıdığı cihazı görüşmeye girmeden önce bir sokak müzisyenine teslim eder. Başvuru formunu alan Chris pencereden baktığında sokak müzisyenin emanet ettiği cihazı götürdüğünü görür ve aceleyle çıkar. Kemik tarayıcısını sokak müzisyeninden almak için koşar ona ulaşmaya çalışır. Başvuru formunda stayerlik eğitiminin 6 ay sürdüğü ve eğitimden sonra işe sadece bir kişi alınacağından bahsetmektedir.

Chris oğlunu yuvaya bırakırken çocukluğundan bahsetmekte ve ne kadar zeki olduğunu söylemektedir. Chris Dean Witter firmasının ana ofisine gider ve insan kaynakları departmanının üst düzey yöneticisi Jay'e formunu teslim eder. Jay, Chris'e döneceklerini söyler. Chris'in elinde son satacağı cihaz kalmıştır ve telefonla görüşürken daha önce cihazını çalan sokak müzisyenini görür ve peşine düşer. Onun peşinden koşar ve satamadığı diğer cihazla birlikte eve döner. Eşi ile tartışma yaşar.

Chris'in iş başvurusunun üzerinden 1 ay geçmiştir yine satamadığı cihazla elinde Dean Witter şirketinin en üst insan kaynakları yöneticisini şirketin önünde beklemektedir. İK yöneticisi Jay ile tam o taksiye binerken konuşur ve başvuru üzerinden 1 ay geçtiğini söyler. Jay acelesi olduğunu ve hemen gitmesi gerektiğini söyler, Chris de o yöne gideceğini söyler ve Jay onu da taksiye davet eder. Bu sahnede Chris'in başvuruda bulunduğu iş için henüz geri dönüş olmamasına rağmen ve İK yöneticisi Jay'in ona zaman ayırmadığı halde onunla görüşmek için uğraşması ve amacına ulaşmak için onunla aynı takside yolculuk yapabilmek için uğraşı *umut* düzeyini gösterebilir. Chris, Jay ile taksi yolculuğunda kendinden bahsetmeye başlar neden cihaz satışı yaptığını söylemektedir. Fakat Jay o dönem popüler olan zeka küpüyle oynamakta ve Chris'i dinlememektedir. Chris kendini anlatmaya çalışırken Jay Twistle bu zeka küpünü istenildiği gibi yapmanın imkansız olduğunu söyler. Chris "*Bunu ben yapabilirim*" der, Jay "*Hayır, yapamazsın bunu yapman imkansız*" der. Chris "*Hayır yapabilirim*" der küpü alır ve istenildiği şekillerde yapar. Zeka küpünü istenildiği şekilde kısa sürede yapar ve Jay Twistle'ı etkilemeyi başarır. Chris'in bu sahnede *özyeterlilik* özelliğine sahip olduğu söylenebilir. Ayrıca duygusal zeka ile psikolojik sermaye arasında pozitif bir ilişki olduğu (Monico vd., 2016) bilinmekle birlikte bu sahne zeka ve psikolojik sermaye ilişkisi olabileceğini de düşündürülebilir. İnceceği yere gelince Jay iner sadece görüşürüz der. Ayrıca Jay ödemesi gereken taksi tutarını ödemediği için hızlıca iner. Taksiciye ödeme yapmak Chris'e kalır birkaç durak sonra ineceğini söyler, maalesef parası olmadığı için ödeyemez. Satmak üzere elinde olan cihazıyla kaçmak zorunda kalır. Metroya yetişmeye çalışırken cihaz düşer ve metro ilerler. Akıl sağlığı bozuk biri tarafından cihaz alınmıştır. Eve gecikince eşi Linda'ya telefon ettiğinde Linda oğlunu alıp gideceğini söyler. Chris bu duruma çok üzülür. Eve geldiğinde eşi terk edip oğlunu alıp gitmiştir. Bu esnada telefon çalar İK yöneticisi Jay Twistle arar ve iki gün sonra sabah görüşmeye gelmesini söyler. Chris de geleceğini söyler. Chris'in satış yapamaması, aile hayatının bozulması, borcunun olması ve tüm bunlara rağmen yeni bir iş için uğraşması *umut*, *psikolojik dayanıklılık*, *iyimserlik* ve *öz yeterlilik* düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Satış yapmak için yine yola koyulur ve eşinin iş yerine uğrar oğlunun kendinle kalması gerektiğini söyler, eşine isterse gidebileceğini söyler. Yine satış yapamamıştır ve oğlunu yuvadan alır. Ev sahibi kira için kapıyı çalar ve kirayı ister, evin boyanması gerektiğini söyler ve çıkmasını ister. Chris bir hafta süre ister ve evi kendinin boyacağını söyler. Ev sahibi sadece bir hafta süre vermiştir. Chris evi boyarken kapı çalar ve polisler gelir. Borcunu ödeyemediği için o gece hapisanede kalması gerektiği söylenmiştir. Ancak ertesi gün 10.30'da iş görüşmesi olduğunu söylese de o geceyi hapisanede geçirmek zorunda kalmıştır. Sabah kot pantolon, mont ve üzerindeki boya lekeleriyle iş görüşmesine yetişmeye çalışır. İş görüşmesi için odaya alındığında görüşmeyi yapan ekip tarafından şaşkınlıkla karşılanır. Görüşme ekibinde Jay ve üç diğer kişi bulunmaktadır. Chris görüşmeye neden böyle geldiği konusunda herkesin beğenebileceği bir açıklama yapabileceğini ve aklına bir şey gelmediğini söyler. Ayrıca evini boyarken park cezalarını ödemediği için tutuklandığını söyler. Görüşme ekibi şaşırmıştır. Görüşmeyi yapan yetkililerden Frohm "*Jay senin kararlı olduğunu söyledi*" der. Jay "*Elinde yaklaşık 20 kg 'luk bir makine ile bir buçuk aydan fazladır kapının önünde bekliyor*" der. Frohm "*Jay senin zeki olduğunu söyledi ve işi öğrenmek istiyorsun kendi başına öğrenmeye başladın mı?*" der. Chris "*Evet efendim*" der. Chris, okulda ve donanma da birinciliği olduğunu söyler. Frohm sınıf sayısının az olduğuna vurgu yapar. Chris "*Bana bir soru sorarsanız bilmiyorsam bilmiyorum derim ve şundan emin olun cevabı nasıl bulacağımı bilirim ve sonunda o cevabı bulurum*" der. Frohm, Chris'e "*Eğer bir adam görüşmeye gömleksiz gelseydi ve sen de onu işe alsaydın sen ne derdin?*" diye sorar. Chris "*Herhalde pantolonu güzeldi derdim*" der. Buradaki diyalogdan Chris'in kendine ve yeteneklerine olan inancını görmek (*özyeterlilik*) mümkün olmaktadır. Chris odadan çıkar ve asansörü beklerken Jay gelir ve herkesi etkilemeyi başardığını söyler. Fakat Chris

stayerlik eğitimi boyunca maaş verilmediğini biraz düşünmesi gerektiğini söyler. Jay bu iş için peşini bırakmadığını eğer dönmezse bu gece işe başkasını alacağını söyler.

Maaş ve iş ile ilgili bir vaad olmadığı gibi 20 kişilik bir ekip eğitime alınacak ve sadece 1 kişi işe alınacaktır. Ayrıca kabul edilmez ise 6 ay boyunca başka bir şirketin aracılık eğitimine başvuramayacaktır. Chris için bu ciddi bir risk içermektedir. Ayrıca 6 ay boyunca satacağı 6 cihaz olacaktır. Ancak bu cihazları satabilirse belki bu süre zarfında geçinebilecektir. Chris telefonla arayarak stayerlik eğitimini kabul ettiğini ve katılacağını söyler. Eşine oğlunu götürmemesini ona bakamayacağını ve oğluna kendisinin bakacağını söyler. terk. Eşi “*Nasıl para kazanacaksın ?*” diye sorar, Chris ise “*Dean Witter’da stayerlik için görüşmeye gittim ve işe alındım, programda birinci olacağım*” der. Eşi, “*Satıcılıktan sonra gerileme*” der. Chris ise “*Hayır değil*” diye cevap verir. Bu diyalogda Chris’in kendine ve yapabileceklerine olan inancı net bir şekilde (*özteyerlilik*) görülebilmektedir. Evden çıkmak zorunda kalmış otele taşınmışlardır. Oğluyla cihaz satmaya çıkar. Ayrıca oğlunu basket sahasına götüren Chris ile oğlu arasında diyalog da dikkat çekmektedir. Chris oğluna “*Birinin sana birşeyi yapamayacağını söylemesine izin verme.. Bir hayalin varsa onu koruman gerek..*” der. Oğlunun neden bir otele taşındık sorusuna Chris “*Çünkü daha iyi bir işim olacak*” diye cevap verir. Bu kadar sıkıntılı ve zorlu bir sürecin içerisinde Chris’in olumlu beklentiler içerisinde olduğu (*iyimserlik*) söylenebilir.

Chris oğluyla otele taşınmıştır ve bir adet kemik tarayıcı cihazını satar fakat maddi kazancı sadece tek adet cihazın geliri kadardır. Artık Dean Witter’da stayerlik eğitime başlamıştır. Yemek molası için eğitim arasında çıktığında yolda Bay Frohmla karşılaşır ve eğitim konusunda sohbet ederken metroya yetişirken kapı arasında kalıp düşürdüğü ve akıl sağlığı bozuk bir adamın aldığı cihazı elinde görür başka gelir kaynağı olmayan Chris işi olduğunu söyleyerek Bay Frohm’un yanından ayrılır ve adamın peşine düşer, adamı yakalamak için yine koşar. Araba çarpar ve tek ayakkabıyla kalır. Tek ayakkabı ve elinde eğitim için çalışmak zorunda olduğu kitapla kalmıştır, işe dönmek zorunda kalır ve eğitime tek ayakkabıyla devam eder. Filmde birçok sahnede Chris’in koşması karakterin mücadeleci yapısı ve psikolojik kapasitesinin görsel olarak aktarılması açısından dikkat çekici olduğu söylenebilir.

Chris oğluyla ilgilenmek zorunda olup sabahları oğlunu yuvaya bırakmakta eğitim sonrasında oğlunu yuvadan almaktadır. Ayrıca geçim sağlamak için cihazlarını satmak zorundadır. Sabah erken eğitime giden Chris eğitmenle iletişimini güçlü tutmakta ayrıca sürekli eğitim süresince şirkete müşteri kazandırmak için telefon görüşmeleri yapmakta bir yandan da eğitim için çalışmaktadır. Chris’in bu işten henüz kazancının olmaması, maddi durumunun kötü olması, oğluna bakmak zorunda olması, bir yandan hem satış yapmak hem de işe alınmak için uğraşması olumsuzluklara ve belirsizliklere uyum sağlama sürecini (*psikolojik dayanıklılık*) iyi yönettiğini göstermektedir.

Stajyerlik eğitimi süresince, her meslek grubundan (kapıcıdan yönetim kurulu başkanına kadar) müşteri olabilecek kişilerin telefon numaralarına ait listeler mevcut olup bu kişilerin şirkete kazandırılması için telefon görüşmeleri ve yüz yüze görüşmeler yapmak gerekmektedir. Diğer adayların 9 saatte yapması gerekenleri Chris’in 6 saatte yapması gerekmektedir. Ara vermeden çalıştığı halde 2 ayın sonunda daha çok çalışması gerektiğini bilmekte ve yeni müşteriler bulmaya çalışmaktadır. Bir şirketin CEO’su olan Walter Ribbon’ı arayarak yeni ürünler hakkında bilgi vermek istediğini söyler. Bay Ribbon 20 dk içerisinde görüşmeye gelmesini futbol maçını seyretmeden önce birkaç dakikasını ayırabileceğini söyler. Chris tüm çabasına rağmen Bay Ribbon ile görüşmeye yetişemez.

Chris hafta sonu cihazları satmak için bazı doktorlarla görüşmesi gerektiğini beraber belki futbol maçına gidebileceklerini oğluna söyler. Bay Ribbon’la görüşemediği için evine gider kapıyı çalar. Bay Ribbon’a kendini tanıtır geçen gün görüşmeye yetişemediğini, kendisini beklemiş olabileceğini söyleyerek özür diler. Bay Ribbon birazdan maça gideceğini söyler aslında Chris Bay Ribbon’nın maça gideceğini tahmin ettiği için oraya gelmiştir. Elindeki cihazı gören Ribbon ne olduğunu sorar, Chris oraya bir müşterisine geldiğini ve ona da uğradığını söyler, Chris buradan maça gideceklerini söyler. Bay Ribbon maça oğluyla gittiğini isterse Chris ve oğlunun da gelebileceğini söyler onların da maça gideceklerini düşünmektedir. Oysa maça biletleri bile yoktur. Bay Ribbon ve oğluyla maça giderler ve locada onlarla maçı seyretme fırsatı bulurlar. Maç esnasında Dean Witter ve ürünleri hakkında Bay Ribbon’a bilgi verir, locada maçı seyretmenin avatajıyla birçok kişiyle tanışır ve kart vizitlerini alır. Bu sahnede Chris’in amacına ulaşma çabası, başarılı olabilmek için daha önce görüşemediği Bay Ribbon’la görüşmek için alternatif yollar bulması ve yeni müşterilere farklı bir ortamda ulaşma çabası (*umut*) dikkat çekmektedir. Amaçlara ulaşma yolunda bireyin gösterdiği çaba ve kararlılık ile bu amaçlara ulaşırken kullanılacak alternatif yolların belirlenmesi “*umut*” olarak ifade edilmekte (Jensen ve Luthans, 2006) olup bu sahnede belirgin bir şekilde görülebilmektedir.

Dört ayın sonunda elindeki tüm tarayıcıları satmıştır. Chris başaracağını ve yaşadığı onca olumsuzluğa rağmen herşeyin yolunda gittiğini düşünmektedir. Chris'in burda *iyimserlik* özelliğini görmek mümkün olmaktadır. Yine vergi borcu gelmiştir ve hükümet banka hesabındaki parayı borcunu ödemek için kullanabilmektedir. Artık bankada hiç parası kalmamıştır. Parkta oğluyla vakit geçirmektedir. Daha önce metroda kapının arasında kalıp düşen ve akıl hastası bir adamın (adam çaldığı cihazı zaman makinesi sanmaktadır) aldığı tek bir kemik tarayıcı cihazını zor da olsa adamdan alır fakat cihaz bozulmuştur. Cihazı temizleyip eski haline getirmeye çalışır ve cihazı satmak için uğraşır. Elinde kalan son cihazdır, hiç parası kalmamıştır ancak cihazı satmak zorundadır. Cihazı satmak için doktor ziyaretine gider ama doktorla görüşemez sonra başka bir doktorla görüşmeye gider fakat cihaz arızalı olduğu için satış yapamaz. Otelin de borcunu ödeyemediği için artık oğluyla metroda geceyi geçirmek zorunda kalmıştır. Sabah tekrar işe gitmek zorundadır. Elindeki bir takım kıyafetlerle işe gelmiş fakat kimseye durumunu belli etmemektedir. Oğluyla düşkünler evinde geceyi geçirip sabahları oğlunu yuvaya bıraktıktan sonra işe gitmektedir. Düşkünler evinde geceleri elindeki son cihazı tamir etmeye çalışmakta ve işe alım için eğitim sonunda yapılacak sınava hazırlanmaktadır. Müşteri portföyünü arttırmak için müşteri görüşmeleri yapmaktadır. Düşkünler evinde günü birlik alımlar olduğu için bavulunu ve cihazını elinde taşımak durumunda kalan Chris işe de onlarla gitmek zorunda kalmaktadır. Nihayet sınava girmiş ve sınavı iyi geçmiştir. Cihazı tamir etmek için eksik olan parçaları almak için para karşılığında kan vermek zorunda kalmıştır. Chris zekası ve yeteneğiyle elindeki son cihazı tamir etmiş ve satmış karşılığında 250 dolar kazanmıştır. Artık bir süre daha rahat olabilecektir. Gittiği futbol maçında birçok kişi ile tanışmış, kartlarını almış ve onları çalıştığı firmaya kazandırmıştır. Chris'in amacına yönelik göstermiş olduğu çaba alternatif arayışları ve gösterdiği irade *umut*, başaracağına dair inancı ve bunu devam ettirmesi *öz yeterlilik* düzeyini göstermektedir.. Kalacak düzenli bir yeri olmadığı, oğluna bakmak zorunda kaldığı, parasız olmasına rağmen hem günlük yaşamında hem işinde zor ve belirsizlik içeren durumlarla başa çıkma kapasitesinin (*psikolojik dayanıklılık*) yüksek olduğunu gösterirken tüm bunlara rağmen olumlu beklentisini kaybetmemesi psikolojik sermayenin *iyimserlik* boyutunu yansıtmaktadır.

İK yöneticisi Jay, Chris'le iş yerinde karşılaştığında sonuç ne olursa olsun iyi iş çıkardığını söyler. İşe alım için son birgün kalmıştır. Chris eğitimin sonuna kadar çok sıkı çalışır müşteri ile telefon görüşmesi yaparken eğitmen çağırır ve işe alacak ekiple görüşmek üzere odaya girer. Frohm gömleğinin güzel olduğunu söyler. Chris, iş görüşmesine ilk geldiği zaman gömlekle gelemediği için Frohm o durumu ima etmektedir. Frohm eğitim sürecine vurgu yapar “ *Göründüğü kadar kolay mıydı Chris ?* ” der. Chris “*Hayır efendim, hayır hiç değil*” der ve gözleri dolar, görüşme odasındakilerle tokalaşarak odandan ayrılır. Chris çok büyük bir sevinç duyar ve hayatının bu küçük kısmını mutluluk olarak nitelendirir. Dean Witter'daki kariyerinden sonra Chris Gardner 1987'de, Gardner Rich yatırım şirketini kurmuştur. Ayrıca 2006 yılında Chris aracılık firmasındaki küçük bir hisseyi milyon dolara satmıştır. Chris'in zorluklarla başa çıkarken gösterdiği çaba ve verdiği uğraşlar, umudunu kaybetmeyişi, geleceğe dönük olumlu tutumu, kendine ve yapabileceklerine olan inancı, zoluklar karşısındaki direnci *psikolojik sermaye* düzeyinin yüksek olduğunu gösterebilir. Filmin içerisindeki sahnelerden yola çıkarak psikolojik sermayenin zeka, mutluluk, kariyer, başarı, motivasyon, iş tatmini, yaşam tatmini, performans gibi birçok unsurla ilişkili olduğu söylenebilir.

Alan yazında psikolojik sermayenin bir çok değişkenle ilişkili olduğu ifade edilmektedir. Her ne kadar tek tek ele alınmamış ise de filmin bazı sahnelerinde bu ilişkileri görmek de mümkün olmaktadır. Psikolojik sermaye ile performans, iş tatmini ve bağlılık arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır (Luthans vd., 2008). Bununla birlikte psikolojik sermaye ile duygusal zeka (Monico vd., 2016), psikolojik sermaye ile örgütsel vatandaşlık davranışı ve iyi olma hali arasında pozitif bir ilişki bulunurken, psikolojik sermaye ile örgütsel sinizm, işten ayrılma niyeti ve üretkenlik karşıtı davranışlar arasında negatif ilişki bulunmaktadır (Luthans, 2011).

Filmin başrol kahramanının sahip olduğu psikolojik sermaye ve psikolojik sermaye bileşenlerinin (umut, özyeterlilik, iyimserlik ve öz yeterlilik) düzeyinin yüksek olduğu, kahramanın yaşadıkları, yaşadıklarıyla baş etme çabası ve süreci yönetme şekli, bazı sahnelerde daha net görülebilmektedir.

5. SONUÇ

Bu çalışma ile psikolojik sermaye kavramı ve kavrama ilişkin umut, iyimserlik, psikolojik dayanıklılık, öz yeterlilik bileşenleri örgütsel davranış perspektifinden film analiziyle incelenmiştir. Pozitif psikolojinin bir ürünü olan psikolojik sermaye önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Psikolojik sermayenin bireye ait geliştirilebilir ve olumlu özellikleri içermesi yaşamın bir çok alanında olduğu gibi iş yaşamında da önemli olmaktadır. Yaşamdaki tüm alanların; aile, iş, özel ve sosyal yaşam alanlarının birbiriyle etkileşim halinde olduğu noktadan hareketle psikolojik sermayenin ne denli önemli olduğu görülebilir.

Film analiziyle çalışmada psikolojik sermaye alt bileşenleriyle irdelenmiş özellikle iş yaşamındaki önemi ortaya konulmaya çalışılmıştır. Filmin bazı sahnelerinde ve diyaloglarında psikolojik sermayenin yansımaları gözlenmiş ve ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca psikolojik sermayenin diğer değişkenlerle iş tatmini, yaşam tatmini, motivasyon, performans ve mutlulukla ilişkilerini de filmde görmek mümkün olmaktadır.

Bu çalışmada tek bir materyal üzerinde durulması bir eksiklik olabilir. Diyaloglardan ziyade sahnelerdeki olaylarda psikolojik sermaye düzeyi daha net görülebilmektedir. Farklı araştırmalarda daha fazla materyaller üzerinden çalışmak konu ile ilgili daha fazla bilgi edinilmesi ve konunun daha somut bir şekilde ortaya konulmasını sağlayabilir. Sinema filmlerinde araştırmaya konu olan olguya yeterince değinilmemiş olması da eleştiriye açık olabilir (Çavuşoğlu, 2021). Söz konusu olgu ve olayların farklı araştırma yöntemleriyle ortaya konulması olgu ve olaylara dair bilgi ve anlayışı daha fazla artırabilecektir.

Araştırmadaki film konusu, daha önce birçok çalışmada ele alınmış olmasına rağmen film analiziyle incelenmiş olmasının literatüre, araştırmacılara ve çalışanlara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca ilgili konu farklı görsel ve işitsel materyaller ile ele alınarak örgütsel davranış perspektifinden incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Avey, J. B., Luthans, F. & Youssef, C. M., (2008). "The Additive Value of Positive Psychological Capital in Predicting Work Attitudes and Behaviors", Leadership Institute Faculty Publications, Paper 6.
- Avey J. B., Reichard, R. J., Luthans F. & Mhatre K. (2011). "Meta-Analysis of The Impact of Positive Psychological Capital on Employee Attitudes, Behaviors, and Performance", Human Resource Development Quarterly, 22(2):127-152.
- Bandura, A. (1977). "Self-Efficacy: Toward A Unifyingtheory Behavioral Change", Psychological Review, 84(2):191-215.
- Bandura, A. (1982). "Self-Efficacy Mechanism in Human Agency", American Psychologist, 37:122-147.
- Başkale, H. (2016). "Nitel Araştırmalarda Geçerlik, Güvenirlik ve Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesi", Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 9(1):23-28.
- Bhugra, D. (2003). "Teaching Psychiatry Through Cinema", Psychiatric Bulletin, 27: 429-430.
- Boyacı, M. & İlhan, T. (2016). "Bilişsel Davranışçı Terapi Yaklaşımının Film Analizi Yöntemiyle İncelenmesi", Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(2):734-746.
- Çavuşoğlu, S. (2021). "Bir Kadının Topuk Sesleri: Cam Tavan Sendromu Yönüyle Bir Film Analizi", İş ve İnsan Dergisi, 8(2):239-255.
- Çetin, F. & Basım, H. N. (2012). "Örgütsel Psikolojik Sermaye: Bir Ölçek Uyarlama Çalışması", Amme İdaresi Dergisi, 45(1):121-137.
- Doğan, E. T. (2019). "Güvencesiz Çalışma Ve Mücadele Biçimleri Açısından José Luis Valle'nın Workers (İşçiler) Filminin Değerlendirilmesi", "İş, Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 21 (2):111-127.
- Harris, P. & Middleton, W. (1994). "The Illusion of Control and Optimism About Health: On Being Less at Risk But No More in Control Than Others", British Journal of Social Psychology, 33(4):369-386.
- Hobfoll, S.E. (2002). "Social and Psychological Resources and Adaptation", Review of General Psychology, 6(4):307-324.
- Jensen, S. M. & Luthans, F. (2006). "The Relationship Between Entrepreneurs Psychological Capital and Authentic Leadership Dimensions", Journal of Managerial Issues, 18(2), 254-273.
- Luthans, F. (2002). "Positive Organizational Behavior: Developing and Managing Psychological Strengths", The Academy of Management Executive, 16(1):57-72.
- Luthans, F. (2011). Organizational Behavior an Evidence-Based Approach, (12th Edition), McGraw-Hill Irwin, New York.
- Luthans, K. W. & Jensen, S. M. (2005). "The Linkage Between Psychological Capital and Commitment to Organizational Mission: A Study of Nurses", JONA: The Journal of Nursing Administration, 35(6):304-310.

- Luthans, F., Norman, S.M., Avolio, B.J. & Avey, J.B. (2008). "The Mediating Role of Psychological Capital in The Supportive Organizational Climate-Employee Performance Relationship", *Journal of Organizational Behavior*, 29:219-238.
- Luthans, F., Youssef, C.M. & Avolio, B.J. (2007). *Psychological Capital*, Oxford University Press, New York.
- Monico, L., Nathalia, M., Luiza Nobre, L., Pedro, P. & Carla, C. (2016). Emotional Intelligence and Psychological Capital: What Is The Role of Workplace Spirituality. *Revista Portuguesa de Enfermagem de Saúde Mental*, 3:45-50.
- Morsünbül, Ü. (2015). "Analyzing Honey (Bal), Milk (Süt) And Egg (Yumurta) Movies In Terms Of Erikson's Theory of Psychosocial Development", *Elementary Education Online*, 14(1):181-187.
- Özden, Z. (2004). *Film Eleştirisi: Film Eleştirisinde Temel Yaklaşımlar ve Tür Filmi Eleştirisi*, İmge Kitabevi, Ankara.
- Rego, A., Marques, C., Leal, S., Sousa, F. & Cunha, M.P. (2010). "Psychological Capital and Performans of Portugese Civil Servants: Exploring Neutralizers in The Context of An Appraisal System", *The International Journal of Human Resource Management*, 21(9):1531-1552.
- Sak. R., Sak, İ. T. Ş., Şendil, Ç. Ö. & Eşref, N. A. S.(2021). "Bir Araştırma Yöntemi Olarak Doküman Analizi", *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1):227-256.
- Scheier, M. F. & Carver, C. S. (1985). "Optimism, Coping, and Health: Assessment and İmplications of Generalized Outcome Expectancies", *Health Psychology*, 4(3):219-247.
- Smith, M. B. (1983). "Hope and Despair: Keys to The Socio-Psychodynamics of Youth. *American Journal of Orthopsychiatry*, 53(3):388 – 399.
- Snyder, C. R. (2000). *Handbook of Hope: Theory, Measures and Applications*. Academic Press, San Diego.
- Spencer, L. (2015). "Psychological Resilience". *MMJ: Mid Yorks Medical Journal*, 27- 30.
- Şenol-Durak, E. & Fıfıloğlu, H. (2007). "Film Analizi Yöntemi İle Virginia Satir Aile Terapisi Yaklaşımına Bir Bakış", *Türk Psikoloji Yazıları*, 10 (20):43-62.
- Töremen, F. & Çankaya, İ. (2008). "An effective approach at management: emotional management", *Journal of Theoretical Educational Science*, 1(1):33-47.
- Weng, C. Y., Chu, W. T. & Wu, J. L. (2007). "Movie Analysis Based On Roles' Social Network". *IEEE International Conference on Multimedia and Expo içinde* (ss. 1403-1406). IEEE.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.